

Az országos dalárszövetség

A budapesti nemz. zenede

A budai zeneakademia

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap három negyed lven. zeneműhívekkel, zeneszerzők és zeneművészek arcképeivel.

Ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint a kiadói-vatali ügyekbe tartozó levelek a társulat igazgató-ságához vacsi utca 33. intézendők.

Budapest, 1883. április 29.

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Külföldre egészévre 8 frt. fél évre 4 frt.

Elofizetheti a „Harmonia” nemzeti zeneműkereskedésben Budapest-sien, vacsi utca 33. a vidéken minden könyvkereskedésben. — Egyes szám ára 15 kr.

Kiadja a „Harmonia” magyar zeneművészek társulata.

Felelős szerkesztő: Dr. Hubay Károly.

Khayli Antal.

Nem mindent beragyogó nap, nem tünemény-szerűjelenség, nem irányító, felforgató, eget ostromló genie, hanem szerény, de annál több és intenzivebb meleget árasztó csillag a zeneművészet egén, elismert, tisztelt és nagybecsült egyéniség, és csendben áldásdúsan működő kiváló talantum.

Khayli ma egyike lehetne a leghíresebb zongoraművészeknek, ha túlerőltetés tönkre nem teszi kézüdegeit. A híres művész bizonyára nem elégedett volna be a mi szegény Budapestünkkel, talán elment volna tőlünk, hogy künn, a nagy világban arassa az elismerés és a siker béréit, nevét megismerte volna egész Europa, szerzett volna magának hírt, dicsőséget, vagyont, de feltalálta-e volna másutt

KHAYLI ANTAL.

is azt a nyugodt életet, azt az általános tiszteletet és szeretetet, azt a meglegedettséget, melyet itt nálunk talált, hova eseményekben gazdag életének sorsa vetette?

Városunk egy kiváló művészi egyéniséggel, az ország számos kitünő zeneértővel és művészzel volna szegényebb, ha Khayli annyira meg nem kedveli a vendégszerető Magyarországot, hogy közöttünk nem vesz állandó tartózkodást.

A nemzetek erényei közé tartozik, hogy kiváló fiaikat elismerik és támogatják. A fejedelem nemességéről tesz bizonyosságot, ha a nemzet ezen fiait kitüntetik; de a társadalom kötelességei közé tartozik a nemzet és a fejedelem figyelmét a szerénységükben visszavonuló, de szellemük és tehetségük által kimagasló

Ő maga soha sem csapott zajt egész életében; de vele már csaptak zajt zsenge gyermekkorában is. Nevével nem igen találkozunk az utolsó években, sem a hírlapoknak mindent tudó hasábjáiban, sem a nagy közönség körében; de emlegették nevét zenésztársai és szűkebb körü ismerői, tisztelői és tanítványainak nagy száma, mindenkor a feltétlen nagyrabecsülés, elismerés és tisztelet egy nemével.

Ma ünnepli érdemdús működésének 50-ik évfordulóját. És ha ma, 63 éves korában, 50 éves működése után visszatekint hosszú, egy egész életkort magába foglaló pályájára, büszkén mondhatja: „Megtettem kötelességemet azon nemzet iránt, mely szeretettel fogadott magába, megtettem kötelességemet mint honpolgár, megfeleltam a társadalom iránti kötelezettségeimnek, megfeleltam annak társaim irányában, családom irányában és tudtommal soha sem vétettem senkinek.”

Hányan vannak, a kik ezt mondhatják magukról? — —

* * *

Khayll Antal született Bécsben 1820-ban. Atyja: szintén Khayll Antal, egyike volt a három, akkoriban hírneves Khayll művész-testvéreknek, azonkívül pedig a bécsi udvari operaszínház zenekarának tagja volt. Anyja magyar születésű nő: G a z d a karnagy leánya volt.

Khayll zenei tehetsége már kora gyermekségében mutatkozott és fejlődött ki annyira és oly gyorsan, hogy 10 éves korában már Haydn, K o z e b u e h, Mozart és Beethoven társaságában lépett fel szűkebb körökben, sőt néhánykor az udvarnál is.

Itt a 10 éves művész-gyermeket egy

izben nagy kitüntetés érte. Zsófia főhercegnő, uralkodónk anyja, ugyanis annyira megkedvelte az ügyes fiút, hogy az egész társaság jelenlétében megcsókolta.

V l a s s a k, a híres Eszterházy-féle zenekar tagja volt első mestere, ki a gyermeket a zongorára oktatta. Második tanára — habár csak rövid időre — L a c h n e r Vince volt, míg H a l m Antal, az ismert zongora-paedagog, kinek iskolájából került ki többek közt Dachs, Epstein és Brüll Ignác Bécsben, Stephen Heller Párisban, Henselt Szent-Pétervárott és Theindl Budapesten, a fiatal művész tanulmányainak mindvégig vezetője volt.

Első nyilvános hangversenyét 1833-ban Bécsben rendezte. E hangversenytől datálódik nyilvános szereplése és oktatói működése, mert ez alkalommal egy jelen volt családnak annyira megtetszett a komoly gyermek-művész, hogy egy 8 éves leánykának zenei kiképzetésével bízta meg.

15 éves korában árvaságra jutott. A sors ekkor súlyos kézzel nehezedett a még oly fiatal, csaknem gyermekded művész vállaira, mert nemcsak önmagáról, hanem két magánál fiatalabb és keresetképtelen nővérének fenntartásáról is gondoskodnia kellett. Az ifju leckéket adott, és hogy zenei tehetségét mennyire becsülték, bizonyítja az a jellemző eset, hogy M a y s e d e r, az akkoriban méltán híres hegedűművész, őt bízta meg két leányának zenei kiképzésével.

Családi körülmények azonban azt a határozatot érlelték meg az ifjuban, hogy Bécsset elhagyja. És erre csakhamar kedvező alkalom kínálkozott. 1844-ben a gróf Andrássy családnál foglalt állást, a hol Andrássy Aladár gróf volt tanítványa.

Később rövid időn át Blaskovichéknál és a forradalom alatt az alföldön, a Návay családnál tartózkodott.

1853. év január 1-én Budapestre jött állandó tartózkodásra, és itt vezette ol-tárhoz 1855-ben N á v a y Lujzát, legjobb tanítványai egyikét.

Ő volt kezdeményezője az akkoriban több éven át megtartott id. Helmesberger-féle hangversenyeknek, melyeken ő rendes közreműködő volt, és a melyek Budapesten nagy kedveltségnek örvendettek.

E hangversenyek nagy kárt tettek Khayll Antalban. A buzgó és lelkes művész ugyanis a sok és fárasztó gyakorlat és zongorajáték folytán annyira túleröltette kézüdegeit, hogy azok meglazultak és ő kénytelen volt a nyilvános fellépésről örökre lemondani, és azóta kizárólag tanári működésének él.

És pedig testtel-lélekkel, egész odaadással. Tanítványainak száma oly nagy és közöttük oly sok előkelő, művészi és ismert névvel találkozunk, hogy azoknak felsorolása még sok tért venne igénybe.

De egyet nem szabad szó nélkül hagynunk, a mi az ünnepeltet szemünkben még magasabbra emeli és ez az, hogy a bécsi születésű és Bécsben nevelkedett művész nemcsak hogy teljesen megmagyarosodott, hanem testtel-lélekkel, szívének teljes, őszinte érzelmeivel magyar lett!

Vegyenek róla példát sokan; őt pedig éltesse az isten megelégedésben még számos éven át tisztelői, barátai, társai és a zeneművészet díszére.

A magyar király-hymnusz érdekében.

A magyar nemzet rövid idő múltával fenállásának ezredik évét fogja megünnepelni.

T Á R C A.

A selyemhaju dalmok-gyermek.

(Ballada a középkorból.)

Tágas, boltíves várteremben együtt ülnek nők s lovagok: ékes, bájos deli hölgyek: nemes, bátor, hős vitézek. Valamennyi százszor állott a halállal szemben honért, beesületért, és a hölgyek bársony újja százszor fűzte a diadalmi koszorú a győzőnek diessngárban úszó, porlepett homlokára.

Körben ülnek s a középet hegedősök, énekesek, lautosok foglalják el. A dalok versenynapja van ma. A vár asszonya, fiatal úrnője ünnepet ül, ma bontja le özvegyi fátylát, melylyel öreg férjét egy évig gyászoló s ma lakja lakodalomszive új, ifjú választottjával.

És szól az ének lelkesedve, a dalmokok sorra zengenek, ki búst, ki vigat: és a hallgatók sirnak és nevetnek. Csak a menyasszony marad érzéketlen a dalokra, oda se figyel, völégényével enyeleg.

Im, hosszú barátesuhás dalmok lép most az emelvényre, de nem egyedül, selyemhaju szép dalmok-gyermek áll mellette, kezében lyrát penget, míg a barát gitárt hord oldalán. Mogyorva tél mellett mosolygó szép tavasz, borba villanó derült vidám sugár.

Lélekzet visszafojtva, a lég megsiketül, nő és lovag székébe húzódvá lesi, a mint a selyemhaju dalmok-gyermek lyráját megpendíti, énekébe kezd és a barát kobzán erős, sötét akkordokkal kíséri azt.

Im, halljátok a dalt.

*

Zordon, zimankós éjszaka volt, de az ifjú keblében vágyat érzett, vigyat, mely ragadá a földtől

az ég felé. Szűk volt már neki a esendes ősi, nemesi hajlék, ki vágyott a nagy világba, küzdeni a hír di-esőség koszorujáért. Lelkében kigyult az égi láng, a költészet istennője homlokon esőkolá, és bár atyai intő szó, anyai könnyek egyre marasztották, vevé a lantot és kirohant a zordon zimankós éjszakába, ki a nagy világba a selyemhaju dalmok-gyermek.

Mosolyogva hinté sugár esőkját az aranykalászatokat ringató vidékre a delelő nap, midőn egy vár-hoz ért a selyemhaju dalmok-ifjú, mely magas béréfokon állt. A dalmoknak nyitva volt minden várkapu. Az ifjú belépett s nem szólvá semmit, helyet foglalt a szellős elősarnokban és pengeive hegedőjét, énekelni kezdé édesen, mint fülemile, halkán, mint lebegve lengő esti szellő, zenge szívétől jövő, szívhez szóló szerelmi dalokat a selyemhaju dalmok-ifjú.

Láttatok már, midőn a fülemile éneke elősajla a felhők mögé bujt holdsugárt? Vagy midőn a rózsahajnalhasadtán a harmat esőkjára kifejti üde, életteltjes szirmait? Láttatok ifjú leányt, midőn szíve, mely eddig nem ismert mást az anyai szeretetnél, egyszerre egy mélabús dallamra nagyot dobban, s a nélkül, hogy sejtene mi történt vele, ott van szívében, úrrá lett felette az ismeretlen, a mindenható szerelmem? A selyemhaju ifjú dalát meghallá a vár-nak tündérnél szebb kisasszonya, szíve megdoobant és a dalért szívét adá esérébe a dalmoknak a vár selyemhaju kisasszonya.

Fényes, nagy ünnepély volt. Sok nép gyült egybe és a selyemhaju dalmok-ifjú a nagy teremben mulattatá énekével a vendégkoszorút. Hármán ültek elől. A vár szép kisasszonya, fiatal úrnője és az öreg

várúr. Galamb, kigyó és . . . De mi ez? az úrnő letépi melléről gyémánttűvel oda tűzött rózsá-esókrát, s e szavakkal: „Jutalmul a dalért” a dalmoknak dobja. A várkisasszony alétlan hanyatlik székébe, a vendégség összefut, kiinn riadó tűzilárma veri fel a várat, fut, ki merre futhat, s az alétlőt ölébe kapva, nemes terhével a termen, folyosón, udvaron keresztül, ki a hegyi útra, a hegyzakadékok közé rohan, s szerelmesével egy barlang üregében húzódik meg a selyemhaju dalmok-ifjú.

„Jertek vissza, megbocsátunk, gyermekeink lesztek!” Oh, hogy hitt ez ámitó szavaknak a selyemhaju dalmok-ifjú. Visszavitte hölgyét a várba, s éltek aztán nyugodtan. Ne gúnyolódj, mult visszacsengő visszhangja. A vár úrnője halálosan szerelmes lett a selyemhaju dalmok-ifjúba, s ezt megvallá neki, kényszeríteni akarta, hogy hagyja el érte szerelmesét, s hogy nem tudott célt érni, boszut esküdött mostoha lánya a selyemhaju várkisasszony és veje, a selyemhaju dalmok-ifjú ellen.

Letört liliomszál, hóra dobott halvány rózsá, szép fiatal asszony puha fehér ágyban, lihegve betegesen, láztól égő arecal. De mi ez mellette, aranyos bölesőben, alig egy öklömmnyi, egy rózsá az ajka, két gyöngyszem a szeme, haja fényes selyem: selyemhaju gyermek.

Gyászfátyollal voná be lantját a dalmok és a ravatal lépesőjére üve, fejét búsan lehajtva, pengeti, pengeti sirván. Fönn a ravatalon selyemhaju ifjú asszony némán, mozdulatlan, kiterítve fekszik. Hova lett a szem fényes sugara, hova a rózsáajkak szerel-mat lehelő lihegése, boldogító mosolya? Nines, nines

Az ezredéves ünnepély, midőn egyrészt a magyar nemzet kiható állami és közművelődési hivatásáról fog tanuskodni: másrészt a sz. István első magyar király koronájával egybeforrott egységes állami eszme dicsőségét is fogja hirdetni.

Mert a magyar királyok sorához és azok számos dicsőséges alakjához vannak kötve a magyar nemzet történelmének legfényesebb lapjai, melyek bevilágítanak a jelenbe is. S mégis minden nemzet közt, melyek kegyelettel viseltetnek úgy a korona emlékei, mint koronás fejeik nemzeti érdemei iránt, egyedül a magyar az, mely az ebeli kegyelete kifejezésére szolgáló nemzeti ünnepélyek alkalmával még maig sem rendelkezik oly önálló „király-hymnuszal”, melynek hivatása volna, úgy szövegileg, mint dallamilag is egybeforni a magyar nép érületével.

E helyett minden ily alkalommal idegen s a nemzet érzelmeinek meg nem felelő dallamnak kell a magyart e nagy hiányára emlékeztetni.

E régóta és számtalan alkalommal érzett hiányon segédgő: az országos magyar daláregyesület, mely a dal- és zeneművészetet nemzeti irányban művelni s terjeszteni első sorban tűzte feladataul, mult 1883-ik év augusztus havában, Debrecen sz. kir. városában megtartott országos dalünnepélye és közgyűlése alkalmával, egyhangu lelkesedéssel karolta fel a „magyar király-hymnus” indítványozott ügyét, melynek mielőbbi megvalósítását is elhatározván, annak gyakorlati megoldása részleteivel Budapesten székelő központi igazgató választmányát bízta meg.

A midőn tehát alulírottak, az orsz. magyar daláregyesület, valamint a korszerű eszme érdekében jelen felhívásukat hazafiai tisztelet és bizalommal intézik az összes magyar koronaországok minden rendű és rangú honfiai s honleányaihoz: ama hit és meggyőződésben tesszük ezt, hogy minden magyar honpolgár és honleány méltányolván az ügy-

nek indokolásra nem szorult nemzeti jelentőségét: az orsz. magyar daláregyesületet nagybecsű pártolásával támogatni fogja.

Az orsz. magyar daláregyesület első sorban a „király-hymnus” nemzeti szövegére s azután annak megzenésítésére nyilvános pályázatot tűz ki.

Az előbbinek pályadíját száz, az utóbbiának pedig kétszáz darab es. kir. aranyban határozta meg.

Mindkét rendbeli pályázat már legközelebb közhírré fog tétetni olyformán, hogy azok eredménye is már a jövő 1884. miskolci orsz. dalünnepély alkalmával az egész ország színe előtt bemutatható legyen.

Az orsz. magyar daláregyesület, eme az ország általános óhajának megfelelő eszme megvalósításával szemközt, sokoldalú és tetemes kiadások fedezésére lévén utalva: alulírottak hazafiai bizalommal járulunk az egyesület nevében a nemzet színe elé, hogy az egyesületet e célja elérhetésében hazafias adományaival támogatni kegyeskedjék.

Minden, ez úgy támogatására vonatkozó adományok, gyűjtések vagy küldemények, az orsz. magyar daláregyesület pénztárnoka, t. c. Engeszer Mátýáshoz (Budapest, belvárosi plébánia-épület) intézendők. — A hazafias adományok hírlapilag közöltnének, az ügy befejeztével pedig nyilvános kimutatás fog közzététetni.

Egy önálló s a magyar nemzet vérebé nemzedékről nemzedékre átmenő „király-hymnus” nemcsak arra van hivatva, hogy a magyar királyt nemzeti szellemben dicsőítse: hanem hogy a művészet világmezején a hymnus-irodalomnak is egyik méltó díszét képezze.

Az orsz. magyar daláregyesület hazafias bizalommal teszi le a magyar király-hymnus sorsát a nemzet kezébe s él benne a hit, hogy annak megvalósíthatási reményében, a t. c. magyar közönség támogatása mellett nem is fog csalatkozni.

többé, minden oda van. A daloknak csak gyászos lantja maradt meg, az örök bánat, a létemesztő bú, mely sírig kíséri és rövid, de boldog szerelme egyetlen élő záloga, most már vigasza, reménye, élete, üdve, mindene, egy selyemhaju parányi eseesemő.

Zuhagot síró vén szikla tövében, esermely gyöngy-vizétől áztatott völgy mélyén, lérecek oldalán nőtt agg fenyves homályán, szomorúfűz alján, virágok körébe, oda temették el a letört virágot: selyemhaju asszonyt. Ott volt temetésén mind az egész vár-nép, mind az egész falu, mind az egész környék és sirt valamennyi, nő, férfi és gyermek, siratták az áldott, a jövőtő anygalt, a ki elköltözött örökön-örökre. Csak a vár ifjú úrnője kacagott, kacagott biztosnak hitt diadala érzetében, hogy nincs többé vetélytársa: a selyemhaju ifjú asszony, s végre az övé lesz, egyedül az övé, viszont szeretve lesz s szenvedélye teljes erejével szeretni fogja a selyemhaju dalnok-ifjút.

A fa lombos ágai fönn összehorultak, s halkán zokogva pergeték le könnyeiket, az úde, friss harmatot, a sirhant zöld gyopbársónyára: a csaliban búis dalt zengő, párjavesztett madár megszokta énekét s lejtve szárnyát, hallgató a zokogva kesergő elégiát, mit a dalnok elhunyt szerelmese sírja felett zenge. Olyan búis, olyan szomorú volt az. Azután a dalnok megcsokolá a keresztet s a sirhantot, vette kobzát és felméné a várba. Az ifjú várúrnő kegyesen mosolyogva fogadta: „Eddig fiam voltál, most udvari dalnokommá teszlek, nálam maradsz.” Az öreg várúr mogorva volt és rideg: „Eddig fiam voltál, most semmim sem vagy, egy óra múlva elhagyod váramat.” A dalnok szó nélkül vette lantját és abban a

perében elhagyá a várat, karján a selyemhaju gyermekkel.

Évek multak. Tízser tépte le homlokáról sárga koszorúját és tízser rakott friss zöldet helyébe, a táj rengetegje, melynek belsejében, világtól feledve, senkitől nem bántva, mély hegyi barlangban, élt egy jámbor ember, egy szöresuhás barát és egy ifjú gyermek szép, dúis selyemhajjal, könnyű lyrát verve s énekelve hozzá, tiszta, esengő hangon, míg az öreg barát mély rezgésű kobzán, tompa akkordokkal kíséerte a dalt. Így taníttatta éj s nap a dal titkaira, édes, lágy zenére, a mely szívet hódít, a mely könyre indít, a szöresuhás barát, a korán elaggott dalnok, gyermekét: így vette át az apja örökét, így lett belőle selyemhaju dalnok-gyermek.

Milyen szomorún konganak a vár harangjai! Csatlósok száguldanak tova minden irányban. Kuruzslók, javasok, doktorok egész serege lepi el a termetet, de hiába, egy sem tud segíteni: elaléltan, mozdulatlan fekszik ágyában puha fehér vankosain, láztól gyöförtén, a vár ifjú úrnője! Most felveti szemét s papot kér. Nosza sietnek, hogy teljesítsék kívánságát, de távol és közel nincs pap odahaza sehoh. A szöresuhás dalnok-barát hallá a hírt, fejére húzá káunzsáját és felméné a várba: „Jöttem, itt vagyok, én vagyok a gyóntató pap.” — Beboacsátá a beteghez. — „Jer, jer közelebb, ne hallják meg a falak, ne hallja meg a lég, mely szám és füled között van, borzadva halld az iszonyu vétket, mely lelketem sziklaként nyomja, mely nem enged sem meghalni, sem meggyógyulni: Anyai boldogsága napján én kevertem ételébe a megölő mérget, én tettem el láb alól vetélytársamat, mostoha leányomat: a selyemhaju

Eljen a magyar haza s áldás a magyar király fejére!

Budapesten, 1883 ápril hó.

Bartay Éde, az orsz. magyar daláregyesület elnöke. Simonffy Kálmán, az orsz. magyar daláregyesület al-elnöke. Id. Ábrányi Kornél az orsz. daláregyesület titkára. Engeszer Mátýás, az orsz. daláregyesület pénztárnoka. Huber Károly, az orsz. magyar daláregyesület karnagya.

A zene története.

(14. folytatás)

XIV.

A régi görög zenéről és hangszerekről.

A régi nagy görög nemzet, valamint minden tudományt, irodalmat, mesterséget, ipart s művészetet: úgy a zenét is a legmagasabb kifejlődési fokra emelte a keresztény korszak előtti népek közt. E kiválóan mély gondolkozású, finom szépsézetű érzékkel és költői érrel rendelkező nép, mely a hanyatló aegyptomiaktól minden műveltségi alapot elsajátított, nem elégedett meg azzal, hogy azokat szolgálilag utánozza, hanem minden tudományt és művészetet a legutolsó részletig kifejlesztett és sok századon át minden szellemi téren oly kincseket hagyott hátra, melyekből nemcsak az utána következett nemzedékek, hanem még a mai kor is bőségesen táplálkozik.

A görög nép volt az első, mely a zenét, mint valódi művészetet, nemcsak kellően tudta méltányolni, hanem azt határozott rendszerbe foglalva, tudományosan kezelte is. S e mellett a nevelés és műveltség legfőbb kellékévé emelte.

A Hellének a zenét az Istenek legkiválóbb, legbecesebb adományának tekintették, s a többi tudományok s művészetekkel egyenjogulag művelték. A világ rendjét is zenének tekintették, melyből keletkezett aztán Pythagoras elmélete is, a „sphaerák” zenéjéről.

A hang már náluk is mozgást jelentett, s a mozgáson alapuló művészeteket „Musica” fogalom által eszményítették.

ifjú asszony szerelmét a selyemhaju dalnok-ifjúnak!

A mindenség sarkaiban összerendült, a miriád esillagok pályafutásukat összekuszálva, éktelen zuzavarban keresztül-kasul kerengtek a világegyetem chaoszában. Nap és hold elfakult s e nyomoru föld egy porszemmő összeszuszorodva szétoszlott a semmiségben. . . . csak a dalnok lelkében égett egy világot betöltő lánggal, a fájdalom, a kétségbeesés, a visszafojtott harag, a boszu Aetna-tüze. Rohant a várúrnő és elmondá neki a beteg vallomását. Ósz tölgyet, ha villám ér, végig terül a béreoldalón: az agg férfiú a hír hallatára élettelenül rogyott össze a teremben. A barát-dalnok megátkozá a várat, hogy úrnője, midőn legboldogabb lesz, akkor érje a halálromboló hatalma s tépje le szerelmese kebléről, mint ő letepte az övét, a selyemhaju szép ifjú asszonyt.

Mint a bűgő gerle pici fiókait, szellős bokor alján, lassan taníttatja szerelmes bugásra, légben röptésre, úgy oktatta egyre, éjlet napba öltve, a vén barát-dalnok selyemhaju fiát egyetlenegy dalra, egy szomorú dalra, a mely szívet indít, a mely könnyet faesar: megölt, édes anyja búis történetére. És várt, hogy eljö az alkalom, midőn átka beteljesül, akkor ő a boldogság e fényes ünnepén megjelen selyemhaju dalnok-fiával, elzengik a búis történetet, hogy a jelenlevők könnyekre fakadnak s az ősz dalnok ekkor vágja oda nyíltan boldogsága gyilkosának szemébe e szót: „Gyilkos!” És a nap nem soká várattott magára, a vár ifjú úrnője kigyógyult s egy hét múlva új szerelmével ülte lakodalmát vára fényes esarnokában. És megjelent ott a többi dalnokok sorában a barát-dalnok is selyemhaju gyermekével,

A hang nélkül való s csak a látérzék által észlelt mozgást: „musica archetranak”, az arch- s taglejtési mozgást: „musica hypocriticanak” nevezték.

A „musica harmonica” a hang mélysége és magasságával foglalkozott; a „musica metrica” pedig a szótágok szabályozására vonatkozott. Sőt még a bölcsészettant is a zenével hozták kapcsolatba.

A hellén költészettel mindig karöltve járt a zene, mely annak oldala mellett fejlődött ki. Így már a legrégebb hellén korokban léteztek különféle dallamok, melyek a hitregeileg személyesített négy évszak dícsőítésére szolgáltak. Maga Homér is sokhelyt megemlékezik Ilyasában a régi leszármazott hellén dallamokról, melyeket nagy hősök holt tetei felett maguk a Múzsák énekeltek. Nem volt családi, állami, népies vagy vallási mozzanat, melyek számára a hellének gazdag dallamforrásokkal ne rendelkeztek volna.

Pythagoras volt az első, ki bevégezően tanulmányait Aegyptomban, a hűrok rezgési számarányának elméletével is megismertette a görögöket, kiknek első zeneirojuk Aristoxenus volt K. e. 350 évvel.

A görög hitregei költészet, nagyrészt az aegyptomiak vallástani képletein alapulván: a Hellének a zene és hangszerek keletkezési történetét is majdnem azonosíták az aegyptomi szohagyományokkal, s csakis az istenek és fél-istenek neveire nézve különböztek egymástól, de eme hitregei adatok kevés, vagy éppen semmi tájékoztatást sem nyújtanak a görög zene és hangszerek lényegére nézve.

A Citera, Lyra, fuvola és hárfá voltak legkedveltebb s talán zeneileg is legtökéletesebb hangszereik, melyekkel rendszeren dallamaikat kísérték. Nem kell azonban képzelnünk, hogy dacára a görögök nagy zenészi műveltségének, az ő dallamaik csak távolból is hasonlítottak a mai értelemben vett dallamokhoz. Nem egyebek voltak azok, mint

és elzengte ott a bús történetet és könnyezett mindenki, a ki hallotta. —————

„Csak te nem indulsz meg, te, a kiért ide jöttem, hogy szemébe mondjam borzasztó bűnöd? Nézz ide, hát nem ismered? Én voltam a selyembaju dalnok-íjű, s ez itt a selyembaju dalnok-gyermek. Itt elhalt az ének.

A hallgatók szemében ott ült a részvét könnye. A barát-dalnok világo tekintete az íjű várurnón nyugodott, ki fejét völegénye vállára nyugasztva, mozdulatlan, némán maradt e tekintet súlya alatt. Egyszerre leboosáta karját, karesu dereka kiklott völegénye ölelő karjai közül, halvány arcual, életlenül rogyott a padozat szőnyegére.

A dalnok átka teljesült: mikor legboldogabb volt, akkor érte el a halál hatalma és tépte le szerelmese kebléről.

A vendégek összefutottak, a völegény karjára véve holt menyasszonyát, mint örült száguldott a termekben fel és alá, künn bűgött a gyászkiált és zokogtak a harangok, — a dalnok-barát pedig vette lantját, és szótalanul, megindulás nélkül elhagyta a termet, el a várat, fiával: a selyembaju dalnok-gyermekkel.

Kovács Sandor.

énekszerű szavaltatok, melyek nagyon csekély terjedelemben mozogtak, mint általában a szavaltatok registerei, s melyek hatása nem is a mai értelemben vett dallamosságban, mint inkább a változatos rythmikai szótágolásban fekvött.

A régi hellén dallamok maradványai még ma is észlelhetők a katolikus antiphonális énekekben, főleg pedig a görög nem egyesült egyház templomi énekei és dallamaiban. A félművelt népfajok népdalai és énekeiben is észlelhető a régi görög dallamosság; melyek minden szabályos mensuralis beosztást nélkülöznek s csak is egyharmad, legfeljebb egynegyed (Tetrachord) terjedelemben mozognak egyhangúságukban.

A görög zenét illetőleg igen sok mondával találkozunk a történelemben, melyek nem mindig nyújtanak biztos tájékoztatást. Vannak azonban a görög zenének fejlődési mozzanatai, melyek történelmileg is biztos tények és személyekre vezethetők vissza.

Igy mint költő, zenész és énekes, a legelső biztos történelmi személyként lép fel Lesbos Terpander Kr. e. 700 évvel, kit a történelem a görög zene nagy reformátorának nevez. Mind az, a mire későbbben a görög zene, mint kifejlődött művészet támaszkodott, az ő reformatori működésének tulajdonítható.

Ő volt, a ki a görög hangszereket zene és a különféle éneklési módokat határozott zenerendszerbe foglalta.

Reformatori főérdeme azonban a négy húros Chiatarának hét húros hangszerré való átalakításában fekszik. Tudvalevőleg a görög zene a Tetrachord rendszerre volt fektetve, melynek két szélső húrja nagy negyedhangközre volt hangolva; vagyis akként: hogy a Tetrachordot képző zöngék két egész és egy fél hangot foglaltak magukban s a félhang mindig az 1—2 zönglépcsőre esett. Ez egyszerű hangszert Terpander oly módon bővítette ki, hogy az első Tetrachordhoz egy másikat csatolt, de nem úgy, hogy az elsőnek legmagasabb zöngéje a másodiknak legmélyebb zöngéjét képezte, hanem úgy, hogy a kettő közt egy egész hangból álló hangköz foglalt helyet. Emé Terpander-i Heptachord aztán, melyet a görögök Diapaffonának neveztek, ez által egy egész nyolcad terjedelmet nyert s alapja lett ama zöngé egymásutának is, melyen sok századdal későbbben a mai nyugot-európai zenerendszer is fölépült.

A görögök hétféle zöngrovatot (zöngé egymásutánt) ismertek, melyek a félhangoknak más-más elhelyezése által különböztek egymástól, u. m.:

Hypodoriai: A, H, C, D, E, F, G, A.

Hypophrygiai: G, A, H, C, D, E, F, G.

Hypolydiai: F, G, A, H, C, D, E, F.

Doriai: E, F, G, A, H, C, D, E.

Phrygiai: D, E, F, G, A, H, C, D.

Lydiai: C, D, E, F, G, A, H, C.

Mixolydiai: H, C, D, E, F, G, A, H.

E görög zöngrovatok aztán a keresztény zenébe is átmentek „egyházi hangnemek” címen. A mai zene mindezek közül már csak kettőt használ, u. m.: a Hypodoriait (á—á; vagyis: a mai moll-skálát a hetedik lépcső fel-emelésével) és a Lydiait (c—c; vagyis a mai C-dúr skálát). A görögök e mellett három hangszínezetet ismertek, u. m.: a diatonikus, chromaticus és enharmonicus színezetet.

A doriai zöngnem tehát pl: diatonicusan így alakult: é, f, g, á, chromaticusan így „ e, f, fisz, á, enharmonicusan „ „ é, éisz, f, á.

A görögök a zöng-jelzéshez a görög betűrendet használták s a betűk e célból, hol egyenes, hol fekvő, hol meg megfordított állásban fordultak elő. Több régebbi történetirő állítja, tizen szerint, 1620 ilyen betűjellel bírtak. Az újabbkori nyomozások azonban megcáfolják ez állítást s nem engednek meg többet 90-nél.

A hangközöket felosztották összehangzókra (symphona), és széthangzókra (disphona). Az összhangzók közé számították a tiszta negyed, ötöd, nyolcad, tizenegyed, tizenkettő hangközöket. A heted, harmad és hatod széthangzók voltak. A görögök tehát nem használták a hármas hangzatokat s énekeiket vagy egy hangban, vagy nyolcadban kísérték, a mint ez keleten még mai nap is divatozik. Csak ebből is kitűnik, hogy mai értelemben vett harmoniával nem rendelkeztek s ha a régi íróknál tétetik is említés harmoniáról: az alatt csak a zöngék szabatos egymásutánja értendő.

Időmértéki beosztást szintén nem ismertek s a dallam, valamint az azt kísérő hangszerek csak a szavalt vers-rythmikaijához alkalmazkodtak, melyet a szótágok mennyisége határozott meg. A rhythmus arsis (emelkedés) és thesisből (esésből) állott, mit a különféle verslábak eredményeztek, minők voltak:

aspontus: — —
 anapestus: — — —
 Dactylus: — — — —
 jambus: — — —
 trocheus: — —
 amphibrachis: — — —
 tribrachis: — — — —
 molossus: — — — — —
 amphimacer: — — — — —
 choriambus: — — — — — —
 antipastus: — — — — — —
 pyrrhicus: — — — — — —

(Folytatása következik.)

Martial atyja.

Delpit Albert új drámája.

A párisi „Gymnase”-színházban a múlt héten került színre „Martial atyja”, Delpit Albert négyfelvonásos drámája. A közönség nagy tetszéssel fogadta az újdonságot, de a kritika sok kifogásolni valót talált benne és méltán, a mint ez a darab cselekvényének elmondásából is megítélhető.

Cambo, spanyol határszéli városnak legtekintélyesebb és legnépesebb polgára Cambry. Neje negyven éves szép asszony, a kit férje imád és a ki szintén köztisztelőben áll. A házastársaknak van egy Martial nevű fiok, a ki azon a ponton áll, hogy nőül vegye Esperanzát, Jordan bayonnei gazdag bankár leányát. Az ifjak lángolóan szeretik egymást, de a vihar kitör fejük fölött. Jordan roppant veszteségeket szenved, úgy, hogy a bukás szélére jut. Kijelenti, hogy ezt túl nem élheti, megöli magát. Ekkor megérkezik Hautmont herceg, egy ötven éves dúsgazdag tőkepezés, a ki kész Jordan ügyét rendezni, ha ez neki adja leányát. Esperanza, hogy megmentse atyja életét és becsületét, kész neki kezét nyújtani, bár szíve Martialé.

De Esperanza nem számolt Martial heves érzelmeivel, a ki életre-halálra meg akar vinni a herceggel. Esperanza hiába igyekszik reá bírni jövendő férjét, hogy kerülje a Martiállal való összeütközést. Ekkor közbelép Cambryné és bevallja a

hercegnek, hogy husz év előtt egy gyönyörű pillanatban átengedte magát öleléseinek és Martial e viszony gyümölcse. A herceg nem ad hitelt a nő szavának és azt hiszi, hogy rá akarja szedni. Mind a mellett megígéri, hogy kerülni fogja az összeütközést Martiállal. Ennek hevesége azonban elkerülhetlenné teszi az összekoccanást, és az meg is történik.

Cambryné most férjét igyekszik reábirni, hogy akadályozza meg a párbajt. De Cambrynak, mint volt katonának, más fogalmai vannak a becsületről. „Meg kell verednie”, mondja egészen határozottsággal. Erre a nő töredelmes vallomást tesz férjének, hogy őt megcsalta hogy Martial a herceg fia. Cambry meg van semmisülve. Magához térve, a herceghez rohan és kijelenti neki, hogy a történet után ő vele kell megverednie. Ezúttal a herceg megadja magát. Jövő teszi hibáját, kifizeti Jordan adósságait, lemond Esperanza kezéről és becsület-szavát adja, hogy a karlista hadseregbe lép, és a legelső ütközetben megöli magát.

Ezzel vége lehetne a darabnak, de Delpi még tovább fűzi a cselekvényt. Martial nem fogadja el a herceg mentességét, visszautasítja nagylelkűségét. Sejtí, hogy valami titok lappang a dologban és addig faggatódzik, míg a rejtély nyitját megtalálja. Mikor megtudja a valót, mit gondolnak önök, mit tesz? Tiszteletteljesen üdvözli valódi atyját, azután anyjához fordul e szavakkal: „Jójj, anyám, van valaki, a kit meg kell vigasztalnunk!” Mintha bizony a házasságtörő asszony és a fattyugyermek képes volna megvigasztalni a férfit, a kire nézve nem létezik többé sem család, sem házasság, sem atyai kötelék, sem a multak emléke, sem a jövő reménye!

Hazai hírek.

* A „Hercegasszony”-t, Offenbachnak e régi, de kedves és élénk zenéjű operet-jét adták hétfőn először a népszínházban. Ez a darab minden részletében — és ezt, mielőtt bővebb bírálatba bocsátkozunk, mondjuk — alkalmas arra, hogy a színháznak egy esomó telt házat szerezzen. Az igazgatóság ez operette színrehozatalával csak az által követett el hibát, hogy a saját érdekében nem hozta legalább 3 hóval előbb színre. Az előadások most a bécsi vendégszerelés folytán félbeszakítottak és mire Bécsből visszajön a társulat, akkor az a „rég” darab nem lesz többé új. A közönség rendkívül kedvezően fogadta az operettet és a szereplőket ép oly megérdemelt, mint sürű tapsokkal tüntette ki. Hegyi Aranka (Mariatia) kedves volt és csinosan énekelt, mint mindig, ámbár szerepe a nehezebbek közé tartozott, miután négyféle alakítást kellett bemutatnia. A művésznek szokott ügyességgel oldta meg feladatát. Pálma y Ilka (Fortunato) a legtakarosabb dragonyos kapitány volt, és dacára legutóbbi betegeskedésének, csinosan énekelt. Második felvonásbeli dalát a közönség zajos tapsai folytán ismételnie kellett. Soly mosi a herceg, Kápolnai (Grilletti) és a négy összeesküvő szintén nehéz próbára tették a közönség nevető képességét.

* A pécsi vörös kereszt egyesület az ottani városi színházban mult szombaton fölötte sikerült műkedvelői hangversenyt rendezett. A szép számban megjelent közönség a színházat egész a zsufoolásig megtölté. A közreműködők közül első helyen említendő Varga Janka k. a., ki Tóth

Kálmán nagy és farszto költeményét: „A mit az Isten végzett” érzésteljes előadással szavaltta el. A szavaltat Grumbert „Mein Lied” című dal követte, melyet Platz Emilia k. a. csinos hangon és izléssel énekelt. Ezután még néhány magyar dalt énekelt, melyeket a közönség viharos tapsai folytán ismételnie kellett. Hilschler Ilona k. a. Mendelssohn „Das erste Veilchen” és Thern „Virágos a rét mezeje” című dalával rendkívüli sikert aratott. A kisasszony e két dalt átértzett, élénk és kifejező modorban adta elő. Végül kiemelő Preuss úr zongorajátéka — A nevezett úr ugyanis Hummel zongorahangversenyének első és második tételét adta elő, szép technikával és nagy bensőséggel. Részt vettek még a hangversenyen nagy tetszés közt a pécsi női és férfi dalárda és a városi zenekar. A hangversenyt egy élőkép követte „A vörös kereszt egyesület működése a táborban” cím alatt. A hangverseny csak egy oldalról kifogásolható s ez az, hogy fél 8-tól fél 12 óráig tartott.

Requiem zene. Majláth György, volt országbíró és főrendiház elnökéért a IV. ker. főgyházban f. hó 23-án requiem tartatott, mely alkalommal maga a hercegprimás fényes segédlettel celebrált. A zenei rész előadását Engeszer Mátyás úr, főgyházi karigazgató, megkeresés folytán a „Zenekedvelők egyesület”-nek engedte át. Előadatott Mozart requiemje, melyet Engeszer az utóbbi években szintén többször vezényelt.

* Huber Károly orsz. dalárszövetségi karnagyot a jászberényi dalegyesület tiszteletbeli tagjává választotta, mely határozatáról az alábbi levél kíséretében értesítette az érdemes karnagyot:

Nagyságos karnagy úr! A jászberényi dalegyesület f. évi január 28-án tartott közgyűlésén Nagyságodat „a magyar zene- és dalköltészet terén” szerzett érdemeiért tiszteletbeli tagjaul választotta meg. Midőn alólítottak dalegyesületünk ezen elismerő határozatát a róla kiállított oklevél kíséretében Nagyságodnak kezéhez szolgáltatni sietünk, azon reményvel, hogy hódoló tiszteletünk eme szerény tanujelét oly szívesen méltóztatik fogadni, a minő örömmünkre és büszkeségünkre szolgál Nagyságodat ezután dalegyesületünk tagjaul tekinthetni. — Jászberény, 1883. ápril 18-án. Riszner József, elnök; Esztrenga István, titkár.

* Sikertelen pályázat. Az egyházi zene emelésére dr. Haynald Lajos kalocsai bíbornok-érsek által alapított ösztöndíjra beérkezett művek megbírálására az alapító által felkért bíráló bizottság, mely Zichy Géza gr. elnöklete alatt Bartay Ede, Bogisich Mihály, Engeszer Mátyás és Káldy Gyula urakból állott, munkálatait befejezván, egyhangulag abban állapodott meg, hogy a pályázati művek gyöngesége folytán azt az indítványt fogja az alapító elé terjeszteni, hogy az ösztöndíj erre az évre ki ne adassék. Ezen indítványt Haynald bíbornok-érsek elfogadván, a pályázók ezennel értesítettek, hogy az említett ösztöndíj a folyó évre nem adatik ki.

* A zenetanárok országos egyesületének mult heti hangversenye zsufoolt teremben válogatott közönség előtt folyt le. A hangverseny kezdetét Sch w a r e z Gyula karmester növendékeinek karéneke képezé, melyben Rubinstein „Dalol a kiesiny madár” dalát adták elő. E kis női kart már többször volt alkalomunk hallani és most ismét öröndetes haladást tanusítottak. Grünfeld Vilmos és Göezi Rezső

Ries „suite”-jét adták elő. Előbbinek ismeretes hangdűjájukat ma is tetszéssel fogadták. Játékát úgy ebben, mint a hangverseny későbbi számában (a) „Szerenade” (H-moll) Rubinsteintől, b) „Bereuse” Kjerneftől, c) „Widmung”, Schumann-Lisztől. Vetterán művésznök, Ellinger József Schubertnek hat dalát, közte az „Erikönig”-et énekelte nagy hatással, zajos tetszés mellett.

* Mannheimer Gusztáv, e jeles fiatal művésznök, ki nemrég hagyta oda Makart műtermét, melyben hosszabb ideig dolgozott, már teljesen elkészült a szegedi állandó színház számára nála megrendelt mennyezet-festmények vázlataival. Volt alkalmunk látni e képek fotografikus másolatait és teljes elismerésünket fejeztük ki az ifjú festész alkotó tehetsége iránt. A képek mind felfogás, mind kompozíció dolgában igen sikerültek és valódi díszere fognak válni a szegedi színháznak. Az egyik festmény a vígjátékot és a tragodiát mutatja be allegorikus női alakokban, a másik a magyar zene, a harmadik a magyar költészet, a negyedik pedig a könnyel operett zene allegóriája. Ez utóbbi mondható a négy kép közül legsikerültebbnek, mind a rajta uralkodó élnökség, mind pedig az egyes alakok jellemzettsége miatt. Ezenkívül ki kell még emelnünk a magyar zenét allegorizáló kép egy vén cigányát, a ki mesterien van rajzolva. Általában mind a négy festmény igen öröndetes haladást jelez a kiváló tehetségű művész fejlődésében: azok a bécsi szakértők, kik műtermében megtekintették a képeket, mind nagyon elismerőleg nyilatkoztak felőlük, sőt Hasenauer báró azt is megígérte a művésznök, hogy az újonnan építendő bécsi Burgszínház számára fog vele festetni néhány alakot. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Mannheimer az őszszel Olaszországba utazik, az ottani műremek tanulmányozása végett.

Külföldi hírek.

* A bécsi Mozart-szobor bizottsága kiadta adakozásra való felhívását, mely így szól: „Zöld lomb között áll évek óta Schubert Ferenc márványalakja, érbe öntve tekint le a magasból Beethoven Lajos; de hiányzik még ő, a legtisztább összhangzat utól nem ért megteremtője: Mozart. A tizennyolcadik század elfeledte megjelölni számunkra a helyet, hová a régi Bécsben halandó tetemét temették; a tizenkilencedik század ne muljék el a nélkül, hogy a megíjodott császári városban, hol Mozart élt és alkotott, emléke ne emelkedjék, látható bizonyosságul annak, hogy a halhatatlan örökké él közöttünk. Bizunk benne, hogy ez emlékhöz adományával járulni fog mindenki, kit Mozart géniusza valaha lelkesített és föl-emelt, kit dallamai soha sem avuló varázserővel zengtek körül és fölűdítettek. A jelenkor kötelessége leróni a mult eme becsületbeli tartozását, s midőn ezt teljesíti, a jövő nemzedékek köszönetére és elismerésére szerez érdemet.” Az udvari színházak főintendánsa elrendelte, hogy ezentúl, valahányszor az operaszínházban Mozart-féle operát adnak, a napi jövedelem 5 százaléka a szoboralapnak utalványoztassék. A Burgszínház részéről pedig ezer forintot ajánlott föl ugyanezen célra.

* Jaunernek, a leégett Ringszínház volt igazgatójának ő felsége elengedte fogságbüntetésének hátralevő részét. Kiszabadulása alkalmából barátai elhalmozták szerencsekívánatokkal és virágbokréttakkal, a melyek közül az egyiknek szalagján a következő felírás olvasható: „A bécsi színház megszabadult Prometheusának.” Jauner fogságában emlékiratot szerkesztett öt évi működéséről az operaszínháznál.

* Azok a boldog hamburgiak! Hamburgban Pollini igazgató ismét új tenoristát fedezett föl: a híres Wachtel fiát, Wachtel Ferdinándot, a kit eddig csak mint ügyes látszerészt ismertek, és a ki május 1-én mint Stradella teszi első színpadi kísérletét.

Figyelmeztetés
Kitűnő zongorahangoló
MAGRINI A.

ajánlatik mindennemű
zongora-hangolás, javítás és bő-
zésére.

Megtudható a társulat zeneműkeres-
kedésében váci utca 3.

NEMECSKE JÓZSEF

Mignon zongorák. Tartós kitűnő hang-
szerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

„Produktiv szövetség.”

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű
„Bösendorfer” zongoragyártóból el-
szakadt 60 munkás alapította s ma
már méltán vetekedik az anyagyar
készítményeivel.

Tekintve a kitűnő minőséget
a legolcsóbb hangszer. Külö-
nösen ajánlatos az úgyneve-
zett „Mignon zongorák.”

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

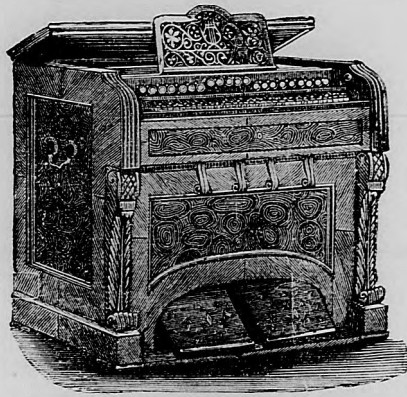
Jó minőségű tartós zongorák:

Rövid szalon, díofából.
fekete.

Árjegyzék küldetik, díj nélkül.

CARL HAMBURGER

zongoragyártó.

A legkitűnőbb
„Harmoniumok”

Tietz Péter utóda
Kotykievics Teofil
gyára.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok. Prolongement és Pereussióval. Templomok és iskolák számára 100 forinttól fölfele.

Több évi jótállás!
Árjegyzékek kívánatra
bérmentve küldetnek.

Zenetanárok lakcímei:

Zongora.

- Aggházi Károly nemz. zen. tan. Akad.-ut 11.
- Bartay János " " Váci-utca 10.
- Schütze Rezső " " N.-korona-u. 4.
- Khayll Antal " " Thonet udvar
- Erney József " " Kerepesi-út 24.
- Huber Károly " " Uj tőzsde-épület
- Dr. Popper Ármán " " Sagar út 80. sz.
- Ziegler János Király utca 35. sz.
- Koschirz János Sagar út 89. sz.
- Kindtner Károly Vas utca 17. sz.
- Vajdaffy Béla Külső dob utca 49.
- Tomka István Molnár utca 20. sz.
- Krisztinkovich Béla Hungaria szálloda
- Göbbi Henrik Ferenc-József rakpart 18. sz.
- Rausch Karoly Hunyady utca 3. sz.
- Kun Miksa Bálvány utca 26. sz.
- Drescher Raimund Kerepesi út Kerepesi udv.
- Sipos Antal Keckeneti utca Geiszt ház.
- Zimay László Molnár utca 37.
- Székely Imre Szerb utca 2.
- Avar Alajos Rákossáros-utca 30.

Harmonium és Orgona.

Erney József Kerepesi út 24.

Ének.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11. sz.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Pauli Richard Dohány utca 28.
- Passy-Cornet asszony Múzeum körút
- Igerics Katalin Lipót utca 6.
- Ulrich Cécilie Albrecht ut 6.
- Schmidt József Lipót utca 19.
- Puks Ferenc Klauzál utca 4.

Zeneszerzés.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11.
- Erney József Kerepesi út 24.
- Puks Ferenc Klauzál utca 4.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Nicolitsch Sándor Kazinczy utca 17.

Hegedű.

- Huber Károly Uj tőzsde épület
- Göbbi Alajos Magyar utca 36.
- Pischinger Alajos Dohány utca 45.
- Kis Péter Sándor utca 5.
- Frankhauser Károly Diófa utca 18.
- Mészáros József Tuzoltó utca 10.
- Avar Alajos Rákossáros-utca 30.

HOYER

vonó-hangszer készítő.

Gyönyörű imitációk külön-
ösen műkedvelők figyel-
mébe ajánlatosak.

EHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás
remekei közé tartoznak. Tartósságra
utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak
köszönheti e gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

- Szalon Stucz, díofa
- " " fekete
- keresztthúrozott és egyszerű.

J. Heitzmann és fia

es. kir. udvari zongoragyáros.

Első rangú gyár, mely külön-
ösen arról nevezetes, hogy
a legtartósabb hangszereket
készíti. Zongorái az egész vi-
lágban el vannak terjedve. S
mindenütt egyaránt kelendő-
ségnek és kedveltségnek ör-
vendenek. Birja a legmaga-
sabb kitüntetések.

HEVESI B.

zongoragyáros

Kitűnő hazai gyártmány,
mely különösen szoliditása
és tartóssága által tűnik ki.
Ezen minden tekintetben
ajánlatos zongorák főügynök-
ségét a társulat birja s zong-
oratermében mindig megte-
kinthetők.

Uj találmány!

**Vonó hangszerek,
hegedűk
és gordonkák,**

melyek teljesen pótolják az olasz
mesterek műveit. A hang ép oly erős
és nemes, mint a régi hangszereké.

Noebe készítményei!

Csakis a Harmoniánál, Buda-
pesten kaphatók.

Világhírű szaktekintélyek elismerés-
sel nyilatkoznak a feltűnést keltett
tűneményszerű hangszerekről.
Egy hegedű ára, csinos tokban 100 frt.
Egy gordonka ára, csinos tokban
150 frt.

MARTIN WESSELY
zongoragyáros.

Különös speciális az úgynevezett
„Diminutiv” zongora, legkisebb alak
s mégis erős, tömör hang. Bár milyen
kiesi szobában is elfér. Az egész zong-
ora 1 1/2 méter. Különféle érmek.

! Farsangi tréfa!

Grelot (csörgő) polka

kézre való csörgővel együtt
kapható minden könyv- és
zenemű-kereskedésben.

PETROV

zongoragyártó.

Legolcsóbb zongorák.

Souczek Máttyás

zongoragyár

olcsó és tartós gyártmány

a »Harmonia« zong-
oratermében min-
dig készletben van.

„HARMONIA”

zeneműkereskedésben
kaphatók valódi legfinomabb francia

**hegedű- és gordonka-
hurok és gyanta.**

A világhírű Voirin-féle vonók
raktáron tartatnak.

Vidékről jövő megrendelések
pontosan teljesítetnek.